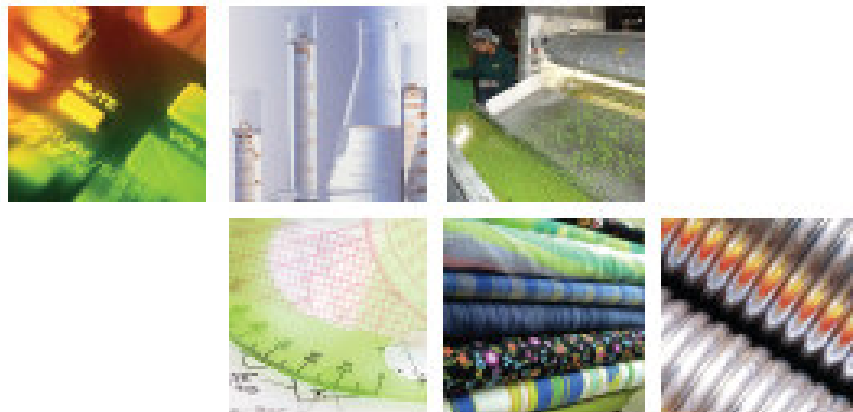

התעשייה הישראלית

תמונת מצב, מגמות ותחזיות

2009-2008

ינואר 2009

אגף כלכלה | המחלקה למחקר כלכלי

1/1/09

בפתחה של שנת 2009 ניצבת התעשייה הישראלית מול עולם כלכלי חדש.

לאחר שנתיים בהם נאלצה התעשייה הישראלית, מוכוונת היצוא, להתמודד עם שחיקה דרמטית בכושר התחרות בשל התיסוף החד בשער החליפין, התייקרות חומרי הגלם וסביבה עסקית לא תחרותית, נאלצת התעשייה להתמודד גם עם נסיגה חדה בביקושים העולמיים והמקומיים לצד מחנק אשראי גובר.

השנים הקרובות נושאות עמן אתגרים לא פשוטים עבור התעשייה הישראלית. במערבולת הכלכלית הפוקדת את משקי העולם תמשיך התאחדות התעשיינים לשמש כגב החזק של התעשייה. ההתאחדות פועלת, באמינות ובמקצועיות, בכל צמתי קבלת ההחלטות במדינה במטרה לייצר לתעשייה סביבה עסקית תומכת, אשר תאפשר לה התמודדות מול האתגרים הרבים ולסייע לה בחיזוק כושר התחרות והגדלת היקפי הייצור של מוצרי הכחול-לבן.

תעשיית הכחול לבן ממותגת בעולם כתעשייה חדשנית ומובילה טכנולוגית ובכך טמון יתרונה היחסי. היצוא התעשייתי הוביל את צמיחת המשק בשנים האחרונות ויחד עם צמיחת התעשייה נוספו עשרות אלפי עובדים חדשים, חלקם הגדול באזורי העדיפות הלאומית.

על רקע התחזיות הכלכליות הקשות נערכת התעשייה לשמור על היקפי הייצור והיצוא הקיימים, למזער ככל הניתן את הצמצומים והפיטורים תוך התייעלות משמעותית והערכות מקצועית וניהולית לסיום ההאטה ולשנות הצמיחה הכלכלית שיבואו בעקבותיה.

על מקבלי ההחלטות בישראל לזכור כי מדיניותם עשויה להשפיע על חוסנה של התעשייה ועל יכולתה להמשיך ולהעסיק מאות אלפי עובדים במקומות עבודה יציבים ובשכר הוגן.

אנו נמשיך לפעול ללא לאות על מנת להקל על הקשיים הבירוקרטיים המאפיינים את הפעילות הכלכלית בישראל, להוזיל עלויות של תשומות, לייעל את מערך הנמלים וההובלה היבשתית, להכשיר כוח אדם מקצועי ואיכותי לתעשייה להגדיל את תמיכת המדינה בתהליכי מו"פ וחדשנות ואת תמריצי המדינה לפעול באזורי העדיפות הלאומית.

בברכה,

שרגא ברוש
נשיא התאחדות התעשיינים

1/1/09

התעשייה הישראלית, כמו המשק הישראלי כולו, נכנסת לשנת 2009 בשיאו של משבר כלכלי עולמי היסטורי, כשהיא מוקפת איומים רבים: החל בירידה חדה בביקושים הזרים והמקומיים, המשך בצמצום חד במקורות האשראי וכלה בהתערערות המצב הביטחוני.

איומים אלו מגיעים לאחר שנתיים בהם עברה התעשייה הישראלית תהליכי התייעלות משמעותיים שנבעו מהצורך להיערך לירידה החדה בכושר התחרות הישראלי בשל השינויים בשערי החליפין והתחזקותו של השקל.

בשנת 2008 הצליחה התעשייה לצמוח ב-6% והיצוא התעשייתי צמח ב-7.5%. עם זאת, ניתוח ענפי של צמיחה זו מראה כי יותר מ-70% ממנה נובעת מענף אחד בעוד יתר ענפי התעשייה רשמו האטה חדה עד כדי נסיגה.

כבר בתחילת שנת 2008 החלו להידלק אורות אדומים אשר התריעו על שינוי מגמת הצמיחה. ניתוחים כלכליים אשר מצביעים על שינוי המגמה הועברו לידיעת מקבלי ההחלטות. בין ניתוחים אלו בולט באמינותו סקר הציפיות בתעשייה, אשר בישר על שינוי המגמה חודשים ארוכים לפני שנתוני הסטטיסטיקה הרשמיים הושפעו מכך.

על פי תחזיותינו, שנת 2009 הולכת להיות שנת מפנה ובשנה זו תצטמצם התעשייה בכ-5% וצמצום זה יגרור פיטורים ישירים של 14,000 עובדים.

בניגוד לשנים האחרונות, בהם הוביל המגזר העסקי את הצמיחה, שנת 2009 תחייב פעילות פיסקאלית ומוניטארית יצירתית ואמיצה במטרה למזער את נזקי המשבר הכלכלי יוצא הדופן.

מצ"ב סקירת התעשייה הישראלית ותחזיותינו לשנת 2009- סקירה זו מתפרסמת מיד עם תחילת השנה האזרחית ואני בטוח כי תמצא בה עניין רב.

תודתי לדפנה אבירם-ניצן, מנהלת מחלקת המחקר הכלכלי, ולצוות המחלקה על העבודה המקצועית והמקיפה שנעשתה לצורך הכנת חוברת זו.

ב ב ר כ ה ,

רובי גינל
ראש אגף כלכלה

עיקרי הדברים

סיכום שנת 2008 בתעשייה

- בשנת 2008 צמחה התעשייה בקצב מואץ של כ- 6%.
 - יותר מ- 70% מהצמיחה נגזרו מענף הכימיה.
 - יתר ענפי התעשייה רשמו האטה בקצב צמיחתם.
 - היפוך מגמה חל באמצע השנה, כאשר החלה נסיגה בפעילות התעשייתית.
 - נמשך הגידול המהיר (7% - 8%) ביצוא התעשייתי, תוך האטה בקצב.
 - מצבת העובדים בתעשייה גדלה בכ- 1.8%, שהם כ- 6,400 איש.
 - פריון העבודה בתעשייה רשם גידול מהיר של כ- 6%.
 - השכר הממוצע בתעשייה ירד במונחים ריאליים בקרוב ל- 2%.
 - האטה בקצב גידול השקעות התעשייה במכונות וציוד מיבוא.
- נתונים מרכזיים:

- פדיון התעשייה נאמד בכ- 97.5 מיליארד \$, מזה כ- 40.1 מיליארד \$ יצוא.
- מספר המועסקים בתעשייה נאמד בכ- 362 אלף איש.
- השכר הממוצע לשכיר בתעשייה נאמד בכ- 11,000 ש"ח לחודש.

תחזית לשנת 2009 בתעשייה

- בשנת 2009 צפויה התפוקה התעשייתית לרשום נסיגה של כ- 5%.
- נסיגה מתונה יחסית, של 2.5% - 3%, צפויה ביצוא התעשייתי זאת הודות לתחילת פעילות היצוא במפעל אינטל החדש בקריית-גת.
- בנטרול השפעת אינטל צפויה נסיגה ריאלית של כ- 6% ביצוא יתר הענפים.
- ירידה של 4% צפויה במצבת העובדים בתעשייה, פיטורים של כ- 14,000 עובדים.
- תימשך מגמת ירידת השכר הממוצע בתעשייה.
- ירידה צפויה בפריון העבודה ב- 2009.

נתונים מרכזיים:

- היקף היצוא התעשייתי יעמוד בשנת 2009 על כ- 38.5 מיליארד \$.
- מספר המועסקים בתעשייה בשנת 2009 צפוי לרדת לכ- 348 אלף איש.

תוכן עניינים

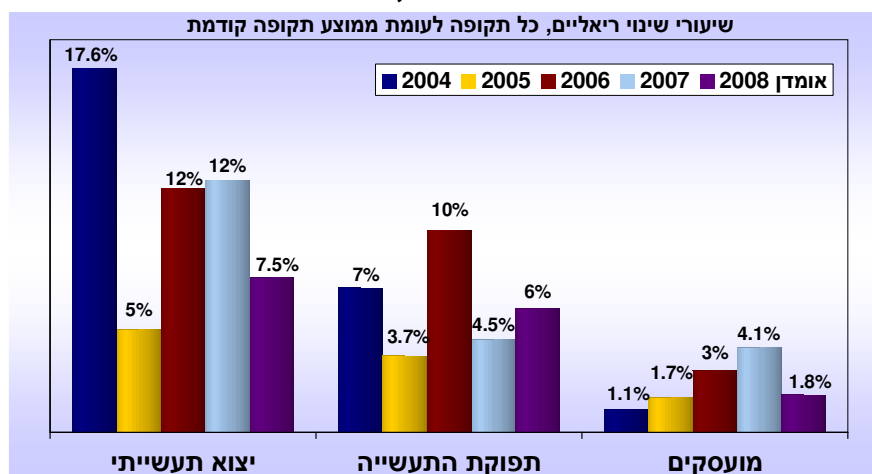
4..2008	התעשייה בשנת
4.....	תפוקה
5.....	סקר ציפיות
6.....	יצוא
8.....	תעסוקה
9.....	פריון
9.....	שכר
12.....	השקעות
13.....	תחזית לשנת 2009
13.....	איומים
14.....	הזדמנויות
15.....	תחזית
17.....	נספח

התעשייה בשנת 2008¹

בשנת 2008 צמחה תפוקת התעשייה בכ- 6% בהשוואה למוצע 2007. גידול זה חל בהמשך למגמת הצמיחה מאז שנת 2004. כך, השלימה התעשייה בחמש השנים החולפות צמיחה מצטברת של 35% (כ- 6% במוצע לשנה), זאת לאחר שלוש שנות נסיגה בתפוקת התעשייה, בשיעור מצטבר של כ- 7% (2001 - 2003).

בשנת 2008
צמחה תפוקת
התעשייה בכ-
6%

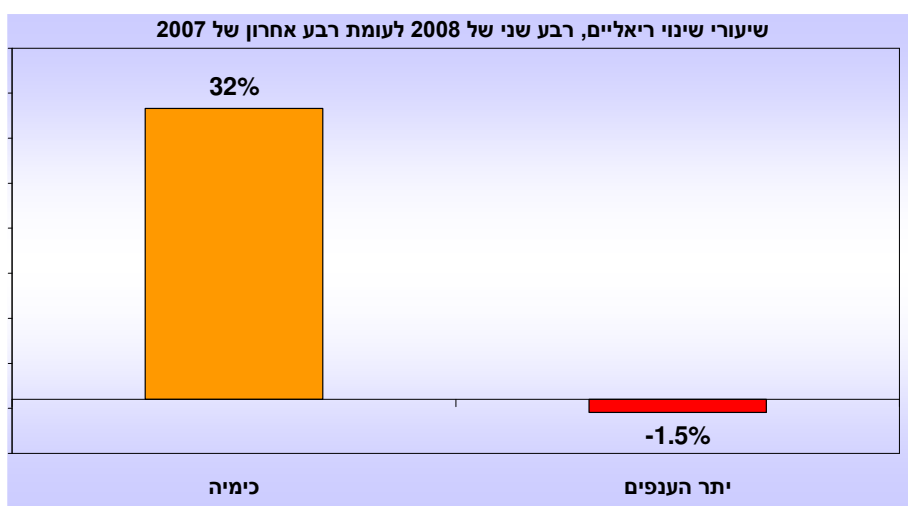
התפתחות התעשייה, 2004 - 2008

באמצע 2008 התהפכה מגמת הצמיחה - אם במהלך המחצית הראשונה² צמחה התעשייה בכ- 6%, הרי שהחל מאמצע השנה הסתמנה נסיגה בתפוקה, אשר קיזזה את מרבית הצמיחה. כך, במהלך 2008³ חזרה תפוקת התעשייה לרמתה מסוף 2007 ואולי אף למטה מכך.

יתרה מכך, ניתוח ענפי מעלה תמונה לפיה צמיחתה המהירה של התעשייה במהלך המחצית הראשונה של 2008 נגזרה ברובה מצמיחתו המהירה של ענף הכימיה (בעיקר תרופות): בעוד ענף זה צמח במהלך המחצית הראשונה בכ- 32%, רשמו יתר ענפי התעשייה נסיגה משוקללת של יותר מ- 1%.

צמיחת התעשייה במחצית הראשונה של 2008 נגזרה ברובה מהיר של ענף הכימיה

באמצע השנה
התהפכה
המגמה, כאשר
החלה נסיגה
בתפוקת
התעשייה

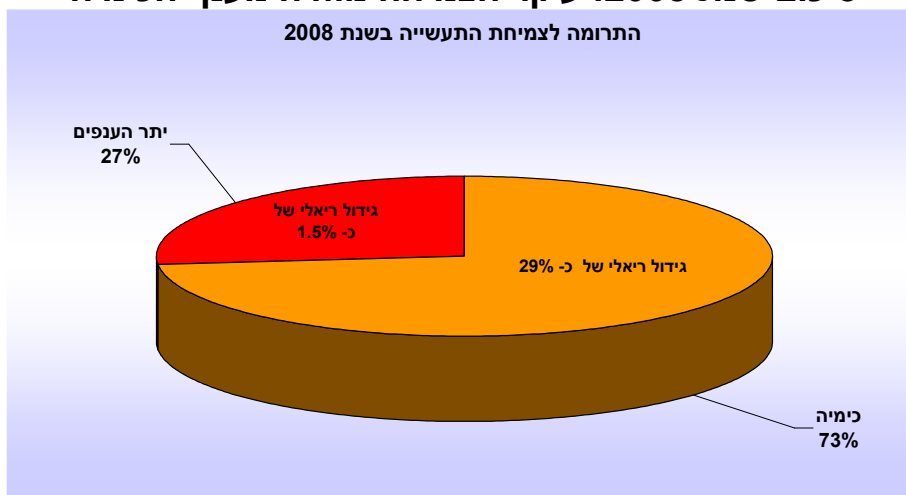
הצמיחה
המהירה
במחצית
הראשונה של
2008 נגזרה
ברובה מענף
הכימיה

¹ סקירה זו מבוססת על נתוני למס + אומדנים, הערכות ותחזיות של המחלקה למחקר כלכלי בהתאחדות התעשיינים.
² יוני 2008 לעומת דצמבר 2007, נתונים מנוכי עונתיות.
³ סוף 2008 לעומת סוף 2007, נתונים מנוכי עונתיות.

משקלו המשמעותי של ענף הכימיה⁴ והתנודות החדות בתפוקתו השפיעו על התעשייה גם לשלילה, כאשר מאמצע 2008 רשם הענף נסיגה של כ- 13%⁵, ובכך משך כלפי מטה עוד יותר את סך תפוקת התעשייה, כאשר בתפוקת יתר הענפים ממילא נרשמה נסיגה החל מאמצע השנה.

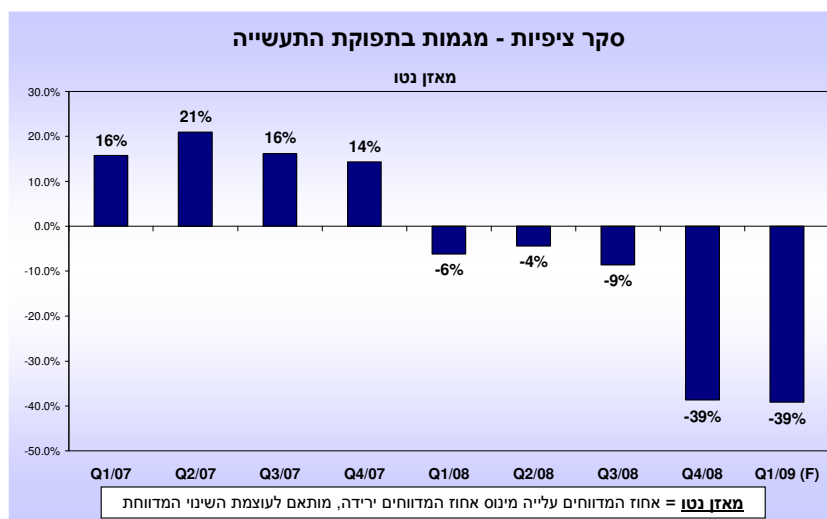
אף כי בסיכום שנת 2008 כולה מתקבלת תמונה של צמיחה מואצת בתעשייה, ניתוח מעמיק של ההתפתחויות מגלה כי כ- 73% מצמיחה זו⁶ נגזרו מענף הכימיה (בעיקר תרופות), שצמח בכ- 29%, בעוד יתר ענפי התעשייה האטו את קצב צמיחתם לכ- 1.5% (לעומת כ- 6% בשנת 2007).

סיכום שנת 2008: עיקר הצמיחה נגזרה מענף הכימיה

בשנה החולפת הוכיח סקר הציפיות של התאחדות התעשיינים, שנערך על-ידי מחלקת המחקר הכלכלי מאז שנת 1978, את כוחו בזיהוי מוקדם של שינויי מגמה בתעשייה, כאשר כבר מתחילת 2008 דיווחו התעשיינים בסקר על נסיגה בפעילות. העובדה שסקר הציפיות אינו משקלל את התשובות בהתאם לגודל המפעל, מנטרלת את האפשרות שמספר חברות גדולות יטשטשו את מצבם של יתר התעשיינים, ומאפשרת לסקר לספק תמונה ברורה יותר לגבי מצבם של מרבית מפעלי התעשיינים.

מגמות בתפוקת התעשייה על-פי סקר ציפיות

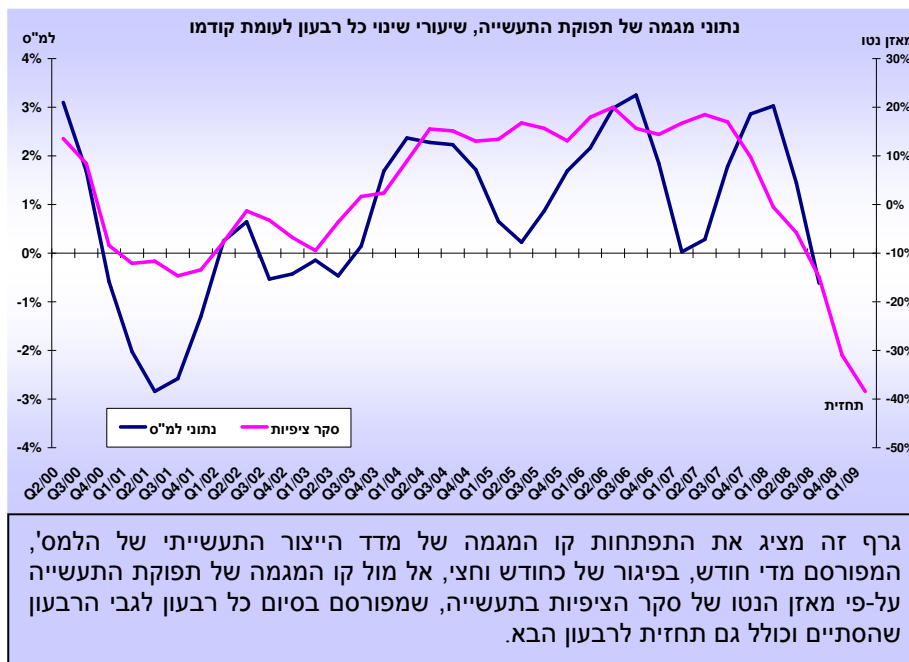
כבר מתחילת
שנת 2008
דיווחו
התעשיינים
בסקר
הציפיות על
נסיגה
בפעילות
התעשייתית

⁴ 19% מתפוקת התעשייה בשנת 2007.
⁵ חודשים אוקטובר-נובמבר 2008 לעומת רבע שני של 2008, נתונים מנוכי עונתיות.
⁶ ממוצע 2008 לעומת ממוצע 2007, נתונים מנוכי עונתיות.

למעשה, ממצאי סקר הציפיות הקדימו בזיהוי שינוי המגמה את הנתונים הרשמיים שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה במספר חודשים (שני רבעונים בערך), שהיו קריטיים לכושר ההתמודדות של התעשייה עם המשבר הכלכלי. אילו היו מנוצלים חודשים יקרים אלו לגיבוש מדיניות פסיקאלית מתאימה, כפי שהשכיל לעשות הנגיד במדיניותו המוניטארית, ייתכן מאוד שמצב התעשייה בסוף 2008, לרבות קשוי הנזילות שמתלווים לו, היה הרבה פחות חמור.

בחינת ההיסטוריה מציגה מתאם חיובי בין קו המגמה העולה מדיווחי התעשיינים בסקר הציפיות לגבי תפוקת התעשייה לבין נתוני המגמה הרשמיים שמפרסמת הלמס' לגבי תפוקת התעשייה.⁷

סקר הציפיות ככלי לזיהוי שינויי מגמה בתעשייה

צמיחת התעשייה נגזרה בשנת 2008 מגידול מהיר ביצוא לצד גידול מחודש במכירות לשוק המקומי. פדיון התעשייה נאמד בכ- 97.5 מיליארד דולר, מזה כ- 40.1 מיליארד דולר יצוא. משקל היצוא במכירות התעשייה נאמד בכ- 41%.

היצוא התעשייתי⁸ צמח ריאלית בשנת 2008 בכ- 7% - 8%. קצב זה, אף כי הינו מהיר, משקף האטה, לאחר גידול שנתי מהיר של כ- 12% בשנים 2006 – 2007.

גם את צמיחת היצוא בשנה החולפת הוביל ענף הכימיה, אשר צמח ריאלית בכ- 14%,⁹ ותרם כמחצית מסך הגידול ביצוא התעשייתי. כך, במהלך שלוש השנים החולפות, בעוד ענף הכימיה שמר על קצב צמיחה מהיר (בין 12% ל- 14%), הרי שיתר ענפי היצוא התעשייתי (בנטרול הכימיה) האטו את קצב התרחבותם: מגידול בקצב שנתי ממוצע של כ- 11.5% בשנים 2006-2007 לגידול של כ- 4.5% בשנת 2008.

צמיחתו המרשימה של היצוא התעשייתי בשנים האחרונות התאפשרה בעיקרה הודות לגאות בכלכלה העולמית¹⁰, שסייעה ליצואן הישראלי להרחיב את מכירותיו בעולם.

בשנת 2008
צמח היצוא
התעשייתי בכ-
7.5%

קצב זה משקף
האטה

גם את צמיחת
היצוא התעשייתי
ב- 2008 הוביל
ענף הכימיה

⁷ בחינת הנתונים לשנים 2000-2008 מעלה מתאם חיובי של 0.72. בחינה שביצעה חברה חיצונית מצאה מתאם אף גבוה מכך, של כ- 0.8 לשנים 1978 עד 1995.

⁸ ללא יהלומים.

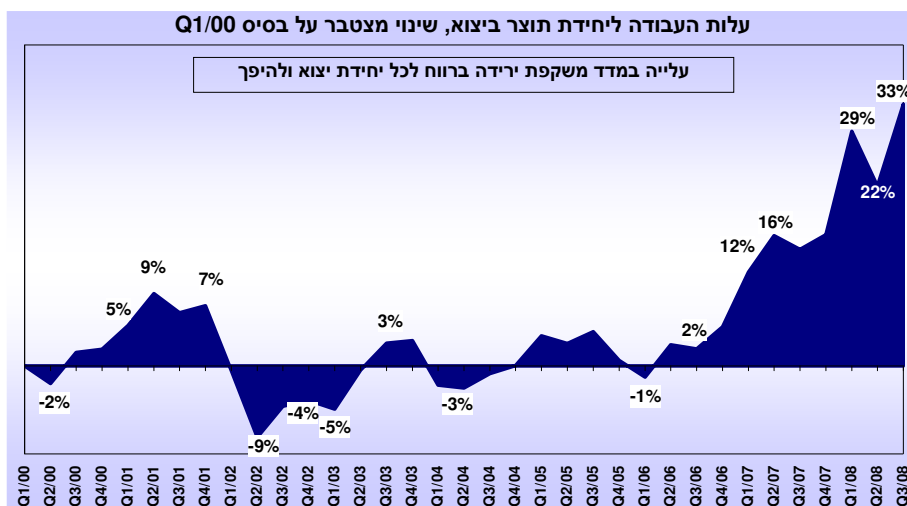
⁹ מזה: צמיחה של כ- 33% בענף התרופות, ושל כ- 3.5% ביתר ענפי הכימיה.

¹⁰ גידול של כ- 9% לשנה בהיקפי הסחר העולמי של סחורות.

עם זאת, היצואן הישראלי נאלץ בשנים האחרונות להתמודד עם שחיקה ניכרת ברווחיותו, והחל משנת 2008 גם עם האטה בביקושים העולמיים, כאשר קצב צמיחת הסחר העולמי של סחורות הואט משמעותית מ- 7.6% ב- 2007 ל- 4.6% ב- 2008.¹¹

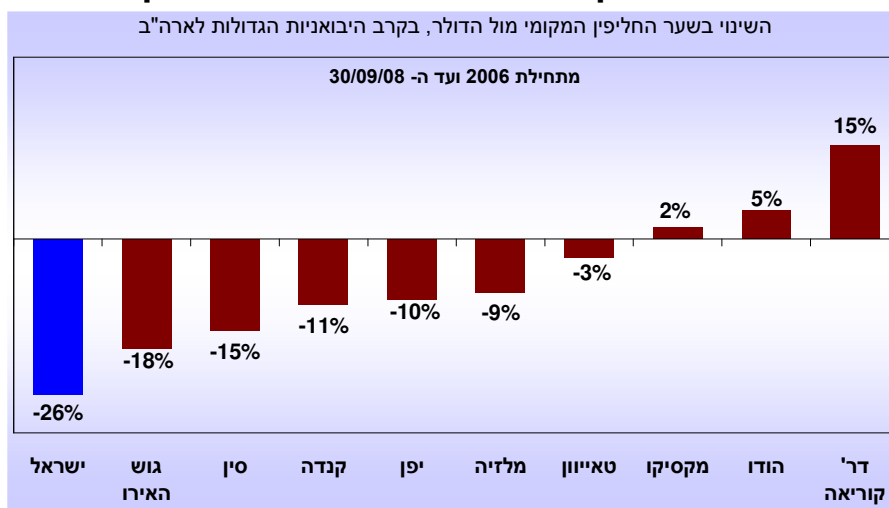
בתוך שנתיים וחצי זינקה עלות העבודה ליחידת תוצר ביצוא¹² בקרוב ל- 35% משמעות הדבר שחיקה ניכרת ברווחיות היצוא. בחינת העבר מגלה שמדובר בשחיקה חריגה בעוצמתה - במהלך תשע השנים החולפות (מתחילת 2000) עלתה עלות העבודה ליחידת תוצר ביצוא בשיעור מצטבר של 33%, המבטא בעיקר את השחיקה הניכרת ברווחיות היצוא בשנים האחרונות.

שחיקה ניכרת ברווחיות היצוא

השחיקה ברווחיות היצוא נגזרה, ברובה, מהתיסוף החד בשערו של השקל ביחס לדולר (תיסוף של כ- 25%¹³); זאת לצד עלייה בעלות שעת עבודה בתעשייה (11%) וההרעה בתנאי הסחר, אשר באה לידי ביטוי בעליית מחירי יבוא חומרי הגלם לתעשייה בקצב מהיר מעליית מחירי היצוא התעשייתי (עלייה דולרית של 52% במחירי חומרי הגלם המיובאים לעומת עלייה של 17% בלבד במחירי היצוא). כך, פריון העבודה בתעשייה, אשר עלה בתקופה זו בקצב מהיר של למעלה מ- 13%, קיזז באופן חלקי בלבד את השחיקה ברווחיות שנגרמה בשל יתר רכיבי המדד.

בישראל – תיסוף חד בהשוואה למתחרות העיקריות

¹¹ מקור: תחזית האקונומיסט מתאריך 15.1.2009.

¹² מדד עלות העבודה ליחידת תוצר ביצוא משקלל את התפתחות עלות העבודה מול פריון העבודה והתמורות ליחידת תוצר מיוצאת, לפי מחירי היצוא התעשייתי, מחירי חומרי הגלם המיובאים, ושע"ח שקל-דולר.

¹³ רבע שלישי בשנת 2008 לעומת רבע ראשון בשנת 2006.

היצואן הישראלי נאלץ בשנים האחרונות להתמודד עם שחיקה ניכרת ברווחיותו, והחל משנת 2008 גם עם האטה בביקושים העולמיים

השחיקה ברווחיות היצוא נגזרה ברובה מהתיסוף החד שחל בשערו של השקל

התיסוף בשערו של השקל פגע ביצואן הישראלי בשני שלבים: בשלב הראשון, בהתייחס לעסקאות שכבר בוצעו בהנחת שער עתידי גבוה יותר, הביא התיסוף לכך שבפועל קיבל היצואן (שלא ביצע הגנות מט"ח¹⁴) פחות שקלים בגין כל דולר יצוא.

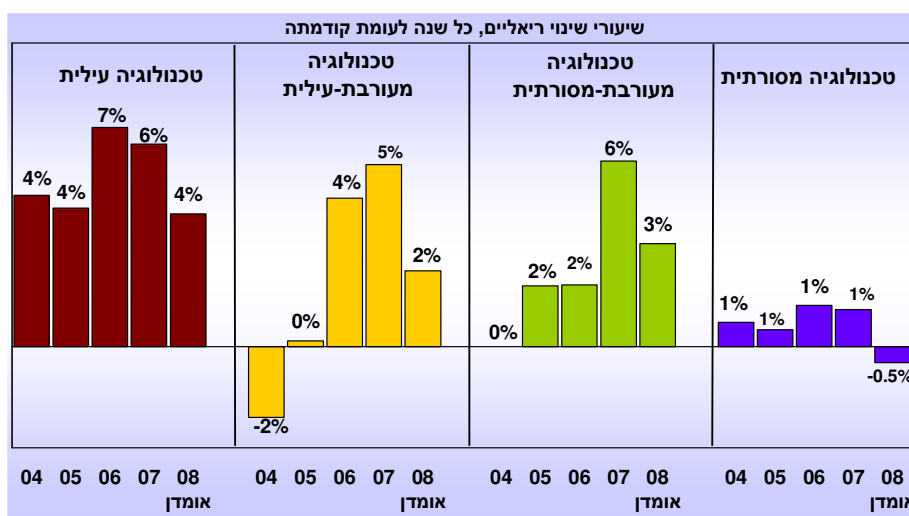
בשלב הבא של הפגיעה, הביא התיסוף להפסד ממשי של עסקאות, כאשר בהינתן שער החליפין של 3.37 (באמצע 2008) לא התאפשר עוד בידי היצואנים הישראליים להציע מחירים אטרקטיביים לסחורתם, כאשר בחלק לא מבוטל מהמקרים נאלץ היצואן להתמודד עם הדילמה באם למכור במחיר הפסד במטרה לשמר/להשיג לקוח או להפסיד עסקאות במטרה שלא להיכנס להפסדים כספיים.

ואכן, מסקר שערכה מחלקת המחקר הכלכלי של התאחדות התעשיינים ביולי 2008, אשר בחן את השפעת התיסוף על התעשייה, עולה כי כ- 64% מהיצואנים הגיעו לנקודה בה התיסוף גרם לאובדן לקוחות. נתון זה מתיישב עם ההאטה שנרשמה ביצוא התעשייתי, בנטרול ענף הכימיה¹⁵. עיקר הפגיעה באה לידי ביטוי ביצואנים הקטנים והבינוניים, שחלקם הגדול כלל לא מבצע הגנות מט"ח¹⁶.

בשנת 2008 גדלה מצבת העובדים הממוצעת בתעשייה בכ- 1.8%, דהיינו קליטה של כ- 6,400 איש. כך, הגיע מספר המועסקים בתעשייה בשנת 2008 לכ- 362 אלף איש, כ- 60% מהם מועסקים בענפי הטכנולוגיות המסורתיות (מסורתית ומעורבת-מסורתית).

את קליטת העובדים בתעשייה הובילו ענפי הטכנולוגיה העילית, אשר קלטו כמחצית מהעובדים החדשים שנקלטו (3,450 איש), לצד ענפי הטכנולוגיה המעורבת-מסורתית אשר קלטו כ- 2,350 איש. קליטה מתונה יחסית, של כ- 1,100 איש, נרשמה בענפי הטכנולוגיה המעורבת-עילית. מנגד, פיטורי עובדים (של למעלה מ- 500 איש) נרשמו בענפי הטכנולוגיה המסורתית.

האטה בקצב קליטת עובדים במרבית קבוצות ענפי התעשייה

64% מהיצואנים הגיעו לנקודה בה התיסוף גרם לאובדן לקוחות.

בשנת 2008 נקלטו בתעשייה כ- 6,400 איש, דהיינו גידול של כ- 1.8%

362 אלף איש הועסקו בתעשייה בשנת 2008

¹⁴ מסקר שערכה מחלקת המחקר הכלכלי ביולי 2008 עולה כי רק 52% מהיצואנים מבצעים הגנות מט"ח.
¹⁵ ענף הכימיה הושפע בשנה החולפת מגידול חריג ביצוא של מספר חברות גדולות בענף, שנהגו מהגאות בביקושים העולמיים לתוצרתן.
¹⁶ כ- 62% מהיצואנים הקטנים בסקר (המייצאים עד 10 מיליון \$) דיווחו כי אינם מבצעים הגנות מט"ח.

קצב קליטת
העובדים
הואט

הענפים
המסורתיים
פיטרו עובדים

החל מהרבע
השני החלה
התעשייה
לפטר עובדים
בקצב איטי,
שהוא בסוף
השנה

הסנונית
הראשונה
לשינוי
המגמה
הייתה הירידה
בשעות
העבודה
למועסק

גידול חד
בפריון
העבודה
בתעשייה

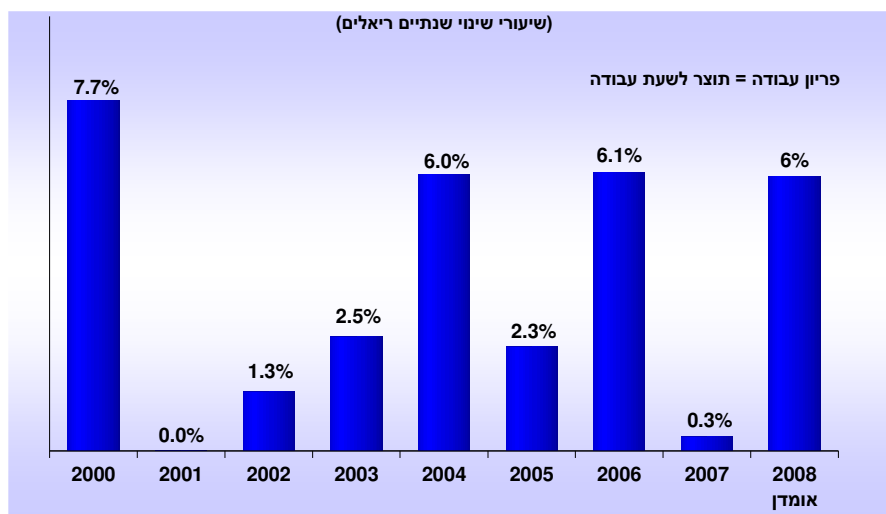
קצב קליטה זה (1.8%) משקף האטה, לאחר קליטה מהירה בשנת 2007 (4%). מגמת האטה נרשמה בכל קבוצות ענפי התעשייה, כאשר בענפים המסורתיים מדובר אף במעבר לפיטורי עובדים, לאחר ארבע שנים רצופות של קליטה בשיעור ממוצע של 1% לשנה.

עם זאת, מניתוח ההתפתחויות במהלך השנה¹⁷, מתברר כי הגידול במצבת העובדים הממוצעת בתעשייה התאפשר הודות לרמת התעסוקה הגבוהה ששררה בתעשייה בתחילת השנה (השפעת קצה), כאשר החל מהרבע השני של 2008 החלה התעשייה לפטר עובדים בקצב איטי, אשר הואץ משמעותית ברבע האחרון.

למעשה, ניתן היה להבחין בסימנים מקדימים לשינוי המגמה בתחום התעסוקה כבר לפני כשנה, כאשר החל מהרבע האחרון של 2007 נרשמה ירידה רצופה, בקצב של כ-1% לרבעון, בשעות העבודה למועסק בתעשייה. מגמה זו של ירידה בשעות העבודה למועסק הייתה הסנונית הראשונה לשינוי המגמה, כאשר המעסיקים נמנעו מלפטר עובדים, אך החלו לצמצם בשעות נוספות ובמשמרות. יתרה מכך, העובדה שמגמה זו החלה כבר לפני שנה, טרם החמרת המשבר הכלכלי בארה"ב והתפשטותו ליתר כלכלות העולם, מאששת את הערכתנו כי השחיקה החדה ברווחיות ובכוש התחרות של התעשייה הישראלית במהלך השנתיים וחצי החולפות היא הגורם המרכזי להאטה בקצב גידול היצוא התעשייתי (בנטרול ענף הכימיה) בשנה החולפת.

מאחר וקצב קליטת העובדים הממוצע היה נמוך משמעותית מקצב צמיחת התעשייה, וסך שעות העבודה בתעשייה נותרו בממוצע שנתי כמעט ללא שינוי, אין זה מפתיע שפריון העבודה בתעשייה¹⁸ רשם גידול מהיר ביותר של כ-6%. בהקשר זה נציין כי מאחר ולמעלה מ-70% מצמיחת התעשייה נגזרה מענף הכימיה, הרי שבניכוי צמיחתו המהירה של ענף זה היה הגידול המתקבל בפריון העבודה ביתר ענפי התעשייה מתון משמעותית (כ-2%).

גידול חד בפריון העבודה בתעשייה

על-אף הגידול המהיר בפריון העבודה, נרשמה בשנת 2008 נסיגה בשכר הריאלי בתעשייה, הנאמדת בכ-1.5%. נסיגה זו חלה לאחר ארבע שנים רצופות (2007 – 2004) של עליות שכר בשיעור ריאלי ממוצע של 2.5% לשנה. השכר הממוצע למשרת שכיר בתעשייה נאמד בשנת 2008 בכ-11,000 ש"ח לחודש, כ-35% מעל השכר הממוצע במשק וכמעט פי 3 משכר המינימום.

¹⁷ רבע אחרון של 2008 לעומת רבע אחרון של 2007.

¹⁸ פריון עבודה = תוצר לשעת עבודה.

ירידה בשכר בתעשייה

השכר הריאלי בתעשייה ירד בכ- 1.5% בשנת 2008 והסתכם ב- 11,000 ₪ במוצע לחודש

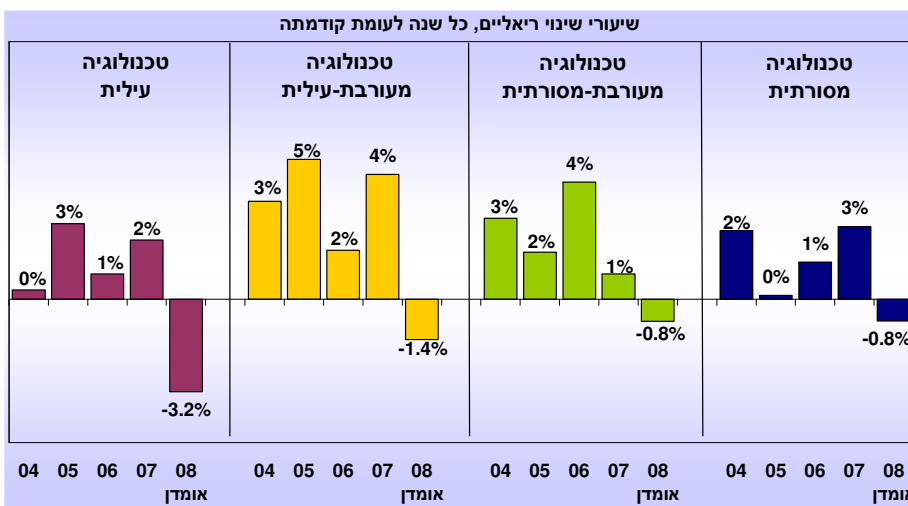
ירידת השכר הריאלי בתעשייה חלה על רקע ההאצה המפתיעה בעוצמתה בקצב האינפלציה בשנת 2008¹⁹ לצד הירידה בשעות העבודה למועסק. מגמה זו התעצמה במחצית השנייה של השנה על רקע הקפאות וקיצוצי השכר שביצעו חלק מהתעשיות, בשל השילוב של שחיקה ממושכת ברווחיות לצד ירידה חדה בביקושים.

ירידת השכר הריאלי חלה על רקע ההאצה המפתיעה בעוצמתה בקצב האינפלציה

ירידת השכר הריאלי בשנת 2008²⁰ הקיפה את כל קבוצות ענפי התעשייה, כאשר ירידה בולטת (-3%) נרשמה בענפי הטכנולוגיה העילית, שהסבירו כשני שלישי מירידת השכר בסך התעשייה, לאחר ארבע שנים רצופות של עליית שכר בשיעור מצטבר של כ- 6%.

ירידת השכר הקיפה את כל קבוצות ענפי התעשייה

ירידת השכר הקיפה את כל קבוצות ענפי התעשייה

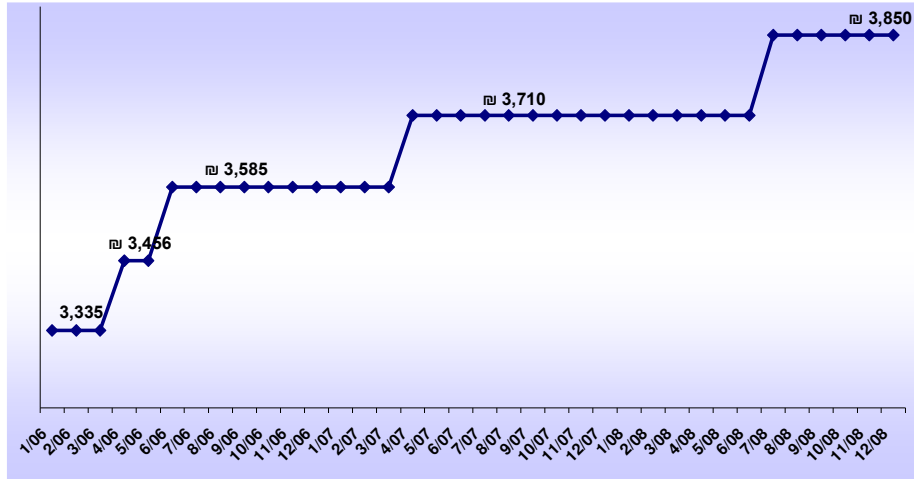

ירידה חדה בשכר הריאלי נרשמה בענפי ההיי-טק.

ירידת השכר הממוצע בתעשייה מותנה בחלקה הודות לעליית שכר המינימום בפעימה נוספת ביולי 2008 בסך של 140 ₪, שהם 3.8%. פעימה זו הייתה הרביעית בסדרת עדכוני שכר המינימום, לאחר שלוש הפעימות הקודמות, של כ- 125 ש"ח כל אחת, שבוצעו במהלך השנים 2006-2007. כך, מאז הרבע הראשון של 2006 עלה שכר המינימום בשיעור נומינלי מצטבר של למעלה מ- 15%, והגיע ל- 3,850.18 ₪ לחודש, שהם כ- 1,000 \$.

¹⁹ הרבה מעבר להערכות שוק ההון כשנה לפני כן, עת התקבלו ההחלטות לגבי מדיניות השכר לשנת 2008. ²⁰ אומדן המבוסס על נתוני ינואר-ספטמבר 2008. לא מן הנמנע כי הורדות השכר הגורפות בחודשים האחרונים של 2008 יביאו לירידה מסוימת באומדני השכר הממוצע המוצג כאן.

התפתחות שכר המינימום מתחילת 2006

מאז הרבע הראשון של 2006 עלה שכר המינימום ביותר מ-15%

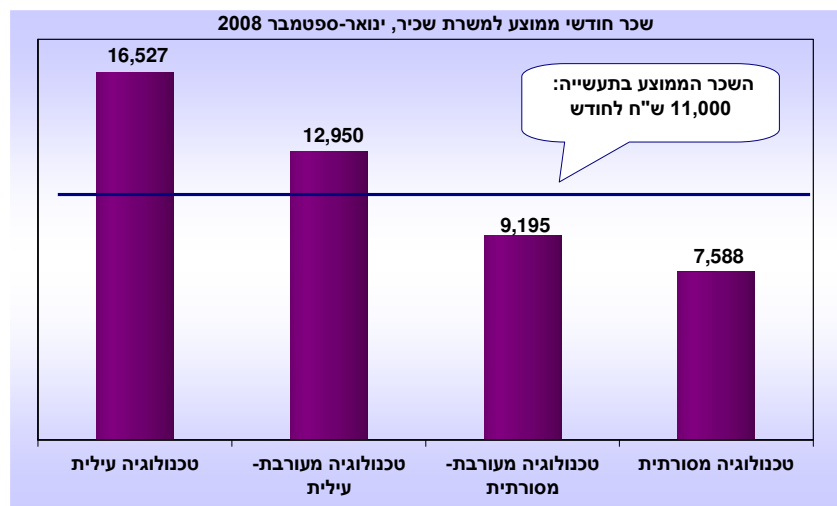
העלאת שכר המינימום החמירה את הפגיעה בכומר התחרות של התעשיות המסורתיות, בהן ירד השכר הריאלי בשיעור המתון ביותר

העלאת שכר המינימום השפיעה בעיקר על השכר הממוצע בתעשיות המסורתיות, אשר ירד ריאלית בשיעור המתון ביותר מבין קבוצות הענפים (0.8%), ובמונחים נומינליים עלה בשיעור דומה לעדכון שכר המינימום בפעימה האחרונה (3.8%). זה המקום להזכיר, כי עדכון שכר המינימום משפיע לא רק על משתכרי שכר המינימום, אלא גם על סולמות השכר בדרגים הסמוכים לרמת שכר המינימום, אשר מתעדכנים בהתאם.

ממצאים אלו ממחישים כיצד העלאת שכר המינימום החמירה את הפגיעה בכומר התחרות של התעשיות המסורתיות, אשר מחד גיסא, בדומה לענפי הטכנולוגיה העילית, התמודדו עם תיסוף חד והאטה/ירידה בביקושים העולמיים; ומאידך גיסא, לא נהנו מהגמישות המאפיינת את ענפי ההיי-טק בתחום השכר, זאת בשל האילוץ לעדכן את שכר המינימום.

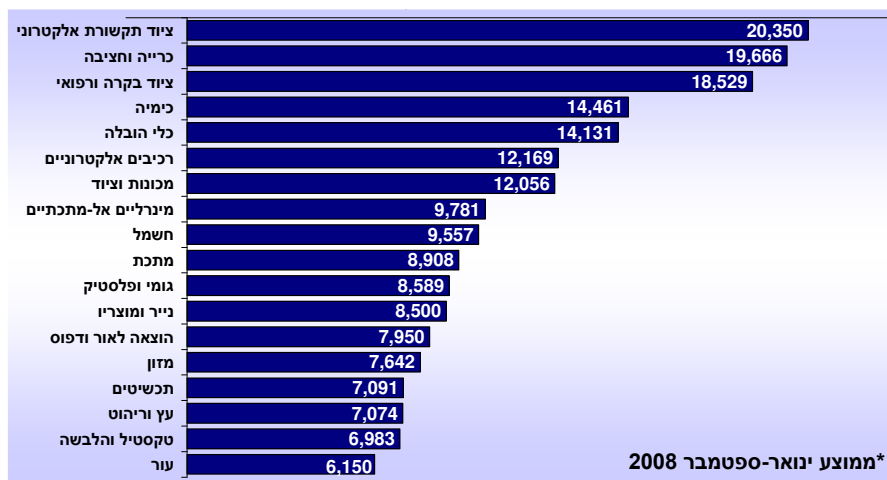
השכר בתעשייה מאופיין בשונות גבוהה בין ענפי התעשייה השונים: בעוד השכר הממוצע בענפי הטכנולוגיה העילית נאמד¹⁸ בכ- 16,500 ש"ח לחודש בשנת 2008; הרי שבענפי הטכנולוגיה המסורתית נאמד השכר החודשי הממוצע ב- 7,600 ש"ח, נמוך בכ- 31% מהשכר הממוצע בתעשייה ובכ- 54% מהשכר בענפי הטכנולוגיה העילית, אך עדיין כמעט כפול משכר המינימום.

פערי שכר משמעותיים בין ענפי התעשייה*

השכר בתעשייה מאופיין בשונות גבוהה בין ענפי התעשייה השונים

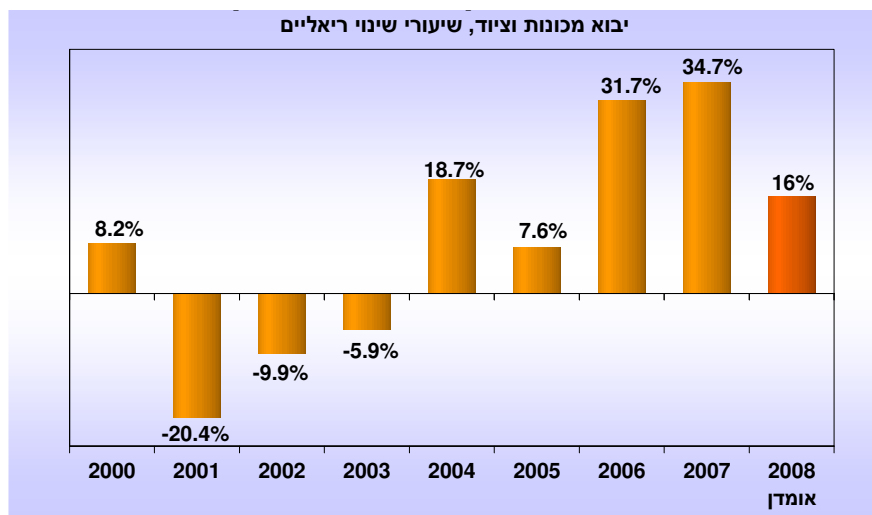
שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר בתעשייה – 2008*

בשנת 2008 הואט קצב גידול השקעות התעשייה במכונות וצידוד מיבוא. השקעות אלו גדלו ריאלית בשיעור הנאמד בכ- 16%²¹, לאחר שנתיים של גידול מהיר ביותר (33% בממוצע לשנה). למרות ההאטה, עדיין מדובר בגידול מהיר ביותר בהשקעות, המשלים חמש שנים רצופות במהלך גדלו ההשקעות בשיעור מצטבר של למעלה מ- 160%. כך, נאמד היקף השקעות התעשייה במכונות ובצידוד מיבוא בשנת 2008 ביותר מ- 17 מיליארד ש"ח.

האטה בקצב
גידול השקעות
התעשייה
במכונות
ובצידוד מיבוא

האטה חדה בקצב גידול השקעות התעשייה

גם בתחום ההשקעות ניתן להבחין בשינוי מגמה החל מאמצע 2008, כאשר קצב גידול השקעות התעשייה במכונות וצידוד מיבוא הואט משמעותית החל מהרבע השלישי של 2008. יתרה מכך, לפי סקר הציפיות בתעשייה חלה ברבע האחרון של השנה נסיגה בהשקעות התעשייה, זאת לראשונה לאחר חמש שנים רצופות של גידול.

סביר להניח, כי שינוי המגמה בהשקעות התעשייה, הושפע במידה מסוימת מהמשבר הכלכלי (בעיקר משינוי המגמה בפעילות התעשייתית, מחנק האשראי ואי-הוודאות הגבוהה). להערכתנו, השפעת המשבר תבוא לידי ביטוי בעוצמה רבה יותר במהלך השנה הקרובה.

גם בתחום
ההשקעות
ניתן להבחין
בשינוי מגמה
החל מאמצע
השנה

²¹ אומדן מחלקת המחקר הכלכלי, המבוסס על נתוני שלושת הרבעונים הראשונים של 2008, ותחזית לגבי הרבע האחרון.

איומים והזדמנויות לקראת 2009

איומים ותנאי רקע

- **משבר בכלכלה העולמית – מיתון צפוי לפקוד את מרבית המדינות המפותחות בשנת 2009.** על פי תחזית האקונומיסט²², צפוי התוצר בארה"ב ובגוש האירו להתכווץ ב- 2% בשנת 2009. כמו כן, צפויה נסיגה של כ- 2% בהיקף הסחר העולמי של סחורות, זאת לאחר 7 שנים רצופות של גידול מהיר.
- **צמיחה מוטת יצוא למדינות המפותחות – קרוב ל- 70% מצמיחת התעשייה בחמש השנים החולפות נגזרו מהיצוא, כאשר למעלה מ- 60% מיצוא הסחורות מופנה לשווקים המפותחים (ארה"ב והאיחוד האירופי).**
- **רמה גבוהה של אי-וודאות - השנה הקרובה תאופיין ברמה גבוהה ביותר של חוסר וודאות, אשר תפגע בפעילות הכלכלית בכלל ובנטייה לצרוך ולהשקיע בפרט.**
- **אפקט העושר השלילי – השחיקה בהיקף הנכסים שבידי הציבור, לצד החשש מהתרחבות והתמשכות המיתון הכלכלי העולמי, ישפיעו גם ב- 2009 על מצב הרוח של הצרכנים ועל נכונותם לצרוך. הדבר יבוא לידי ביטוי בירידה גם בביקושים המקומיים לתוצרת התעשייה הישראלית.**
- **עלייה במספר המובטלים – הגידול הצפוי במספר המובטלים במשק, והחשש מפוטורים בקרב חלק גדול מאוכלוסיית השכירים במגזר העסקי יהוו גורם מרסן לצריכה הפרטית בכלל ולצריכת מוצרים בני-קיימא בפרט.**
- **אי-אישור תקציב 2009 לצד חוסר יציבות פוליטית – פוגעים בכושרו של המשק להתנהל בתבונה אל מול המשבר הכלכלי בכלל ומחנק האשראי בפרט ומקטינים את הסיכוי להיחלץ במהרה מהמשבר. כל זאת מעבר לפגיעה בהשקעות הזרות ובדירוג האשראי.**
- **חריגה מיעד הגירעון – בשנת 2009 צפוי הגירעון לחרוג מהיעד, זאת בשל הירידה החדה הצפויה בהכנסות המדינה ממיסים, לצד הגידול הצפוי, מעבר למתוכנן, בהוצאות הממשלה בשל הצורך בתוכנית ממשלתית לסיוע בהתמודדות המשק עם המשבר הכלכלי (רשת ביטחון, תוכנית להאצת הצמיחה ועוד).**
- **התיסוף שחל בשער השקל ביחס לדולר מתחילת 2006 ועד סוף ספטמבר 2008 (תיסוף של 26%) פגע קשות בכושר התחרות של היצואנים הישראליים. למרות הפיחות שחל מאז ועד לסוף 2008, עדיין נמוך שערן של השקל ביחס לדולר בכ- 17% לעומת השער ששרר בתחילת 2006 (4.6 ₪ ל- \$).**
- **חשש מדפלציה מקומית וגלובלית – גלישה למצב של ירידת מחירים ממושכת עלולה לפגוע עוד יותר בביקושים, שכן במצב שכזה נוטה הצרכן בהתמדה להמתין עם רכישותיו לירידת המחירים הבאה ובכך מחמיר המיתון. בנוסף, עלולה ירידת המחירים להביא להכבדה נוספת בנטל החוב של החברות ולעלייה בשיעור חדלות הפירעון.**

²² מתאריך ה- 15.1.2009.

■ **נטל המס על חברות בישראל נותר גבוה ביחס לעולם**, זאת על אף מתווה הפחתות המיסים: בינואר 2009 ירד מס החברות בישראל ל- 26%, זאת בהשוואה לממוצע האירופי של 23% ולמדינות רבות בעולם, בהן עמד שיעור המס ב- 2008 על 20% ומטה (אירלנד, בולגריה, רומניה, סינגפור, קפריסין ושווייץ).

■ **מעבר קווי יצור ופיתוח לחו"ל – המגמה של העברת קווי ייצור ופיתוח לחו"ל תפסה תאוצה** בשנים האחרונות וזו עלולה לאיים על עתיד התעשייה המקומית²³.

■ **תחזית זו מניחה יציבות במצב הביטחוני בהמשך השנה – השנה נפתחה בעיצומו של מבצע** "עופרת יצוקה". תחזית זו מניחה סיום מהיר של המבצע וחזרה לשגרה הביטחונית שאפיינה את המדינה בשנה החולפת. במידה ומבצע זה יהפוך למלחמה ממושכת, תוך איום מתמיד של טילים על אזורים נרחבים בדרום הארץ, יביא הדבר לפגיעה נוספת בתעשייה²⁴ ובמשק.

חוזקות והזדמנויות

■ **נקודת פתיחה משקית טובה – משבר זה תפס את המשק הישראלי לאחר ארבע וחצי שנים של** צמיחה מהירה ביותר, עם שיעור אבטלה נמוך, ירידה ביחס חוב-תוצר, עודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, גידול ביתרות המט"ח של המשק, תוואי יורד של שיעורי המס, עלייה בהלימות ההון של הבנקים ועוד. גורמים אלו יאפשרו למשק להתמודד טוב יותר עם המשבר הכלכלי.

■ **היפוך מגמה בשער החליפין – לאחר קרוב ל- 3 שנים של תיסוף חד בשערו של השקל ביחס** לדולר, חל בחודשים האחרונים היפוך מגמה: מתחילת אוקטובר 2008 ועד סוף דצמבר 2008, חל פיחות של כ- 11%. פיחות זה יכול לסייע לפחות לחלק מתעשיות היצוא לשרוד את המשבר הנוכחי.

■ **פוטנציאל החדירה לשווקים חדשים טרם מוצה – למרות המשבר הכלכלי העולמי, תימשך** בשנה הקרובה הצמיחה במדינות המתפתחות, תוך האטה בקצב²⁵. מדינות אלו מהוות כיום רק 30% מיצוא הסחורות הישראלי ומדובר בפוטנציאל שטרם מיצה את עצמו.

■ **תחילת פעילות היצוא של מפעל אינטל החדש בקריית גת (FAB 28) צפויה לתת חיזוק** משמעותי ליצוא התעשייתי בשנה הקרובה.

■ **הריבית במשק, שהגיעה בתחילת 2009 לרמה הנמוכה ביותר ברמה היסטורית, צפויה** להמשיך ולרדת במהלך 2009.

■ **שיעור החיסכון של משקי הבית בישראל הינו מהגובהים בעולם – גורם זה יכול להוות** מעין "בלם זעזועים", אשר ימתן את עוצמת הפגיעה בצריכה הפרטית בתקופת המיתון. כך, לדוגמא, יוכל מובטל להשתמש בחלק מחסכוניותו, באופן זמני, למימון צריכתו השוטפת.

■ **שיתוף הפעולה שמתנהל בשנים האחרונות בין ראשי המגזר העסקי להסתדרות, שהביא** בשנים האחרונות לירידה ניכרת במספר השביתות והעיצומים²⁶, מהווה נקודת חוזק למשק הישראלי ומגביר את סיכויו לצלוח את המשבר עם פחות נזקים ובזמן קצר יותר.

²³ מסקר מקיף שנערך על ידי מחלקת המחקר הכלכלי בהתאחדות התעשיינים באמצע 2008, נמצא כי בתוך כשנתיים כמחצית ממפעלי התעשייה יהיו בעלי פעילות יצרנית בחו"ל.

²⁴ במחוז הדרום ישנם קרוב לכ- 1,000 מפעלי תעשייה המעסיקים קרוב ל- 42 אלף איש.

²⁵ לפי תחזית האקונומיסט מה- 15.1.2009 צפויה האטה בקצב צמיחת המדינות המתפתחות מ- 6.4% ב- 2008 ל- 3.1% ב- 2009.

²⁶ בעיקר במגזרים המשייכים להסתדרות.

תחזית לתעשייה בשנת 2009

שנת 2009 צפויה להעמיד בפני התעשייה הישראלית אתגרים רבים. היכולת לחזות את ההתפתחויות בתקופה כלכלית סוערת שכזו, כאשר התחזיות הכלכליות בעולם מתעדכנות מדי מספר שבועות, הינה מוגבלת. למרות הקושי בחיזוי מדויק של עוצמת השינויים הצפויים, מהווה תחזית זו תרחיש סביר, המשקף את המגמות הצפויות בשנה הקרובה, תוך התחשבות בתנאי הרקע ובאיומים מולם ניצבת התעשייה בפתחה של שנת 2009.²⁷

התעשייה הישראלית תרשום בשנת 2009 נסיגה של כ- 5% בתפוקתה הממוצעת. נסיגה זו צפויה למרות הגידול המרשים הצפוי בתפוקת ענף הרכיבים האלקטרוניים, הודות לתחילת פעילותו של מפעל אינטל החדש בקריית גת (fab 28).²⁸ להערכתנו, בניכוי השפעת אינטל צפויה נסיגה חדה עוד יותר בתפוקת התעשייה, של כ- 6% לפחות. נסיגה זו החלה למעשה כבר באמצע 2008 ותימשך, להערכתנו, במהלך רוב השנה הקרובה.

נסיגה זו תיגזר בעיקרה מירידה חדה בביקושים בארץ ובחו"ל. בחו"ל: ירידה ניכרת בביקושים בעיקר מצד הכלכלות המפותחות, אליהן מופנה עיקר היצוא התעשייתי. בשוק המקומי: ירידה חדה בביקושים המקומיים הן של משקי הבית, אשר לנוכח השחיקה בערך הנכסים שבידיהם, הגידול באבטלה והחשש מעומקו ומשכו של המשבר יצמצמו רכישותיהם והן של יתר ענפי המשק (תיירות, תוכנה, בינוי ועוד) אשר יצמצמו את הביקושים אם בשל העדר הזמנות מחו"ל או בשל מחנק האשראי שהולך ומחמיר בימים אלו.

הנסיגה בפעילות הכלכלית צפויה להקיף את מרבית ענפי התעשייה, ותבוא לידי ביטוי בעוצמה חזקה במיוחד בענפים עתירי היצוא, אשר סבלו בשנתיים החולפות משחיקה ניכרת בכושר התחרות, וכעת נאלצים להתמודד עם ירידה דרמטית בביקושים. ענפים עמידים יותר למיתון הם אלו שמספקים מוצרים עם ביקוש קשיח יחסית כגון מוצרי מזון בסיסיים, תרופות תעשיות ביטחוניות וכדומה. ענפים אלו צפויים אמנם לספוג האטה בביקושים, אך כנראה שלא יגיעו לכדי ירידה ממשית.

למרות הסערה בכלכלה הגלובלית, צפוי היצוא התעשייתי בשנה הקרובה לרשום נסיגה של 2.5% - 3% בלבד. נסיגה זו אינה משקפת את עומק הנסיגה האמיתי של סקטור היצוא, שכן התפתחות סך היצוא התעשייתי ב- 2009 תושפע בחלקה הגדול מתחילת היצוא של מפעל אינטל החדש (fab 28), אשר תמתן משמעותית את עוצמת הנסיגה ביצוא התעשייתי הכולל. עובדה זו ממחישה בצורה מיטבית את חשיבותן של ההשקעות הישירות הריאליות למשק הישראלי.

למעשה, צפוי יתר היצוא התעשייתי, בניכוי השפעת אינטל, לרשום נסיגה ריאלית חדה ביותר, של כ- 6%, זאת על רקע הצפי לנסיגה בהיקפי הסחר העולמי של סחורות ולאור השחיקה המתמשכת בכושר התחרות של היצוא הישראלי. כך, צפוי היקף היצוא התעשייתי לעמוד בשנת 2009 על כ- 38.5 מיליארד \$.

בשנת 2009
צפויה תפוקת
התעשייה
לרשום נסיגה
של 5%

בניכוי
השפעת
אינטל צפויה
נסיגה חדה
עוד יותר, של
כ- 6%

הנסיגה צפויה
להקיף את
מרבית ענפי
התעשייה

היצוא
התעשייתי
צפוי לרשום
בשנת 2009
נסיגה של
2.5% - 3%

בניכוי
השפעת
אינטל צפוי
יתר היצוא
התעשייתי
לסגת ב- 6%

²⁷ מומלץ להתעדכן במהלך השנה באשר לעדכון התחזיות במחלקת המחקר הכלכלי של התאחדות התעשיינים.
²⁸ מפעל אינטל החדש התחיל פעילות ייצור בהדרגתיות החל מאמצע 2008.

הנסיגה בפעילות התעשייתית צפויה להביא לירידה דרמטית במספר המועסקים בתעשייה. מגמת פיטורי העובדים, אשר החלה באמצע 2008, צפויה להתעצם במהלך השנה הקרובה ולהגיע לשיאה באמצע 2009. פיטורי העובדים יקיפו, להערכתנו, את מרבית ענפי התעשייה מהתעשיות המסורתיות ועד להיי-טק. בהתאם, יהיה גם חתך המפוטרים מגוון ביותר – מפועלי ייצור ועד למנהלים.

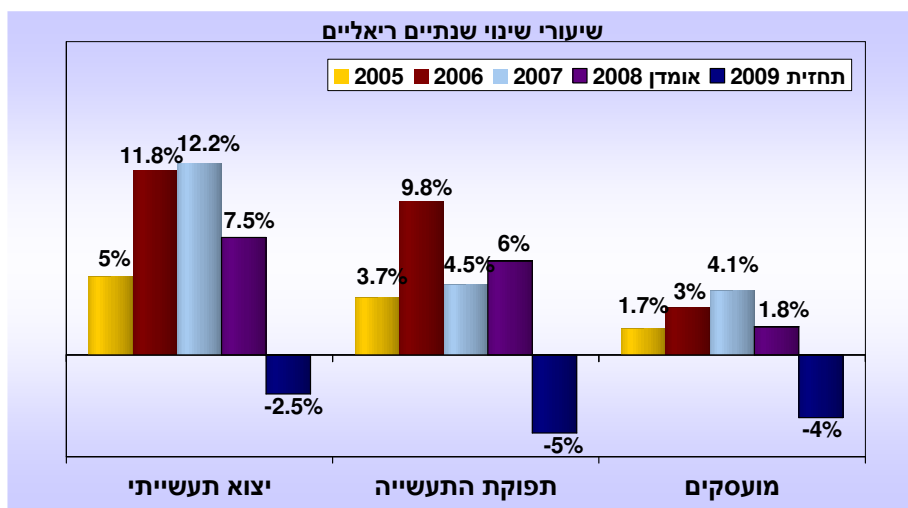
קצב פיטורי העובדים צפוי להגיע בשנת 2009 לכ- 4%, דהיינו פיטורים של כ- 14,000 איש וירידת מצבת העובדים בתעשייה לכ- 348 אלף איש. קצב פיטורי העובדים הצפוי הינו מתון יחסית לקצב נסיגת התפוקה, זאת מאחר וסביר להניח שלמרות הירידה החדה בביקושים יימנעו מרבית המעסיקים, לפחות בשלבים הראשונים, מלפטר עובדי מפתח, עובדים שזמן הכשרתם ממושך או עובדים בעלי ערך מוסף גבוה במיוחד. בהתאם לכך, **צפוי פריון העבודה בתעשייה לרדת בשנת 2009 בכ- 2% ובהתאם צפוי גם השכר הממוצע למשרת שכיר בתעשייה לרדת ריאלית בשיעור דומה (בניכוי מדד המחירים לצרכן).**

ירידת השכר הממוצע בתעשייה תשקף בעיקרה ירידה בשכר הנומינלי. ירידה זו תיגזר משילוב של ירידה בשעות למועסק לצד פיטורים של עובדים בעלי שכר גבוה וכן מהורדות שכר ממשיות. לנוכח שיעור האינפלציה הנמוך הצפוי ב- 12 החודשים הקרובים²⁹, תתורגם הירידה הנומינלית רק בחלקה לירידה ריאלית בשכר. משמעות הדבר, שלמרות הירידה הנומינלית בשכר בתעשייה, כוח הקנייה של השכר יישחק בשיעור מתון יחסית.

**קצב פיטורי
העובדים
צפוי להגיע
בשנת 2009
לכ- 4%**

**ירידת השכר
בתעשייה
תשקף בעיקר
ירידה בשכר
הנומינלי**

תחזית לתעשייה – 2009

כתבה: דפנה אבירם-ניצן, מנהלת המחלקה

תודתי לצוות המחלקה שסייע בהפקת החוברת:
ג'ולי שדה זלצר, ראש תחום ניתוחים כלכליים
חגית שמריהו, כלכלנית המחלקה

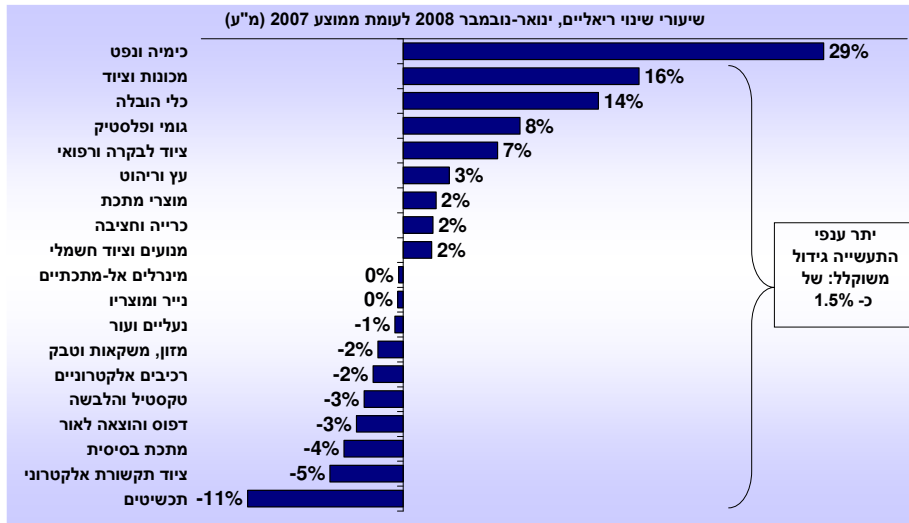
צוות מחלקת המחקר עומד לרשותך
טלפון: 03-5198807

www.industry.org.il

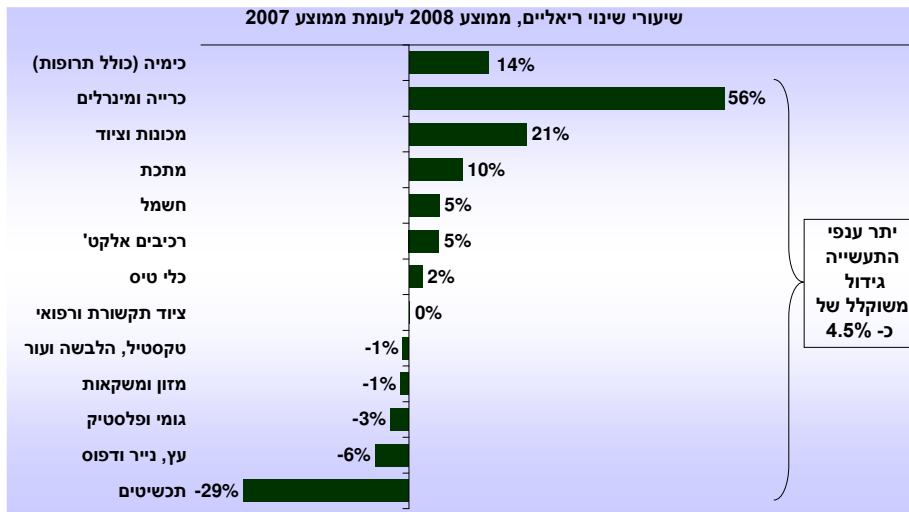
²⁹ האינפלציה הצפויה ל- 12 החודשים הקרובים נעה בין 0.4% לפי הערכות יונתן כץ לבין אינפלציה שלילית של כ- 1.5% לפי הציפיות הנגזרות משוק ההון.

נספח פרוט ענפי - סיכום שנת 2008

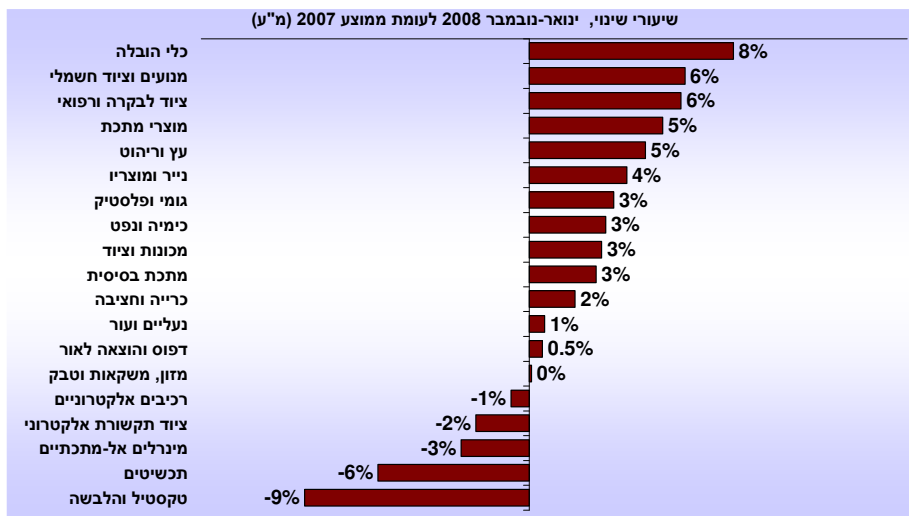
קצב צמיחת ענפי התעשייה בשנת 2008

קצב צמיחת היצוא התעשייתי בשנת 2008

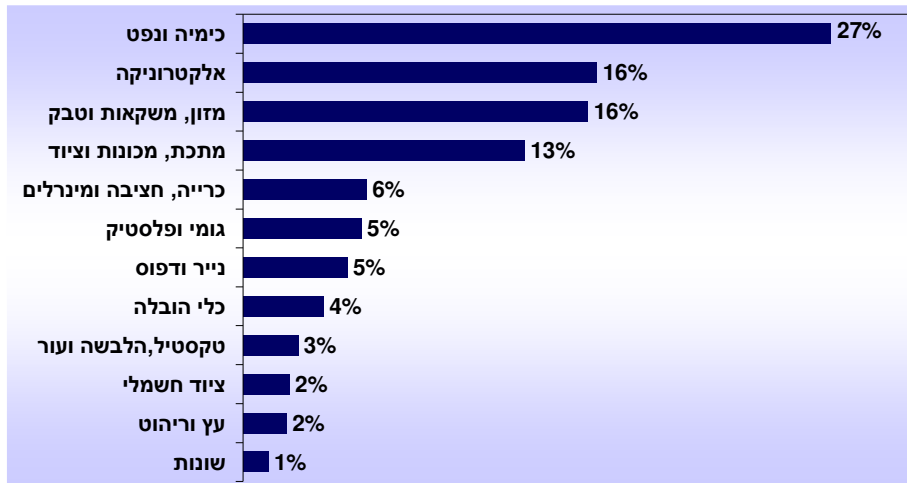

קצב קליטת העובדים לענפי התעשייה בשנת 2008

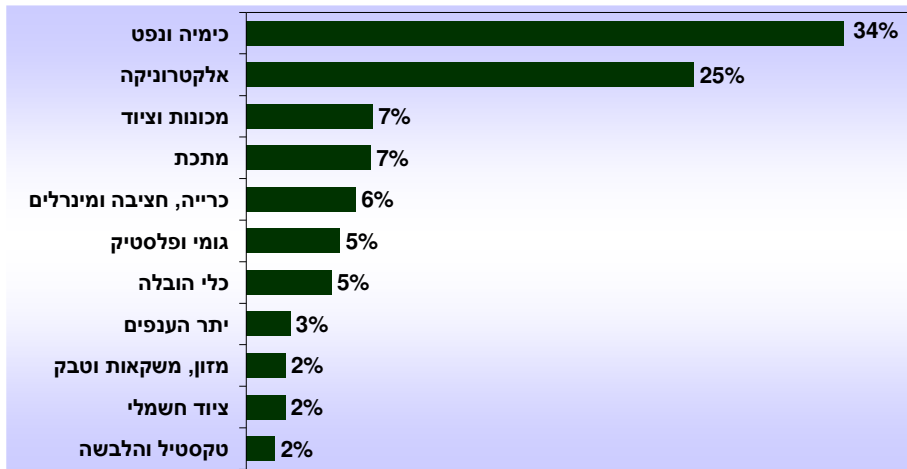

נספח התפלגות ענפית - 2008

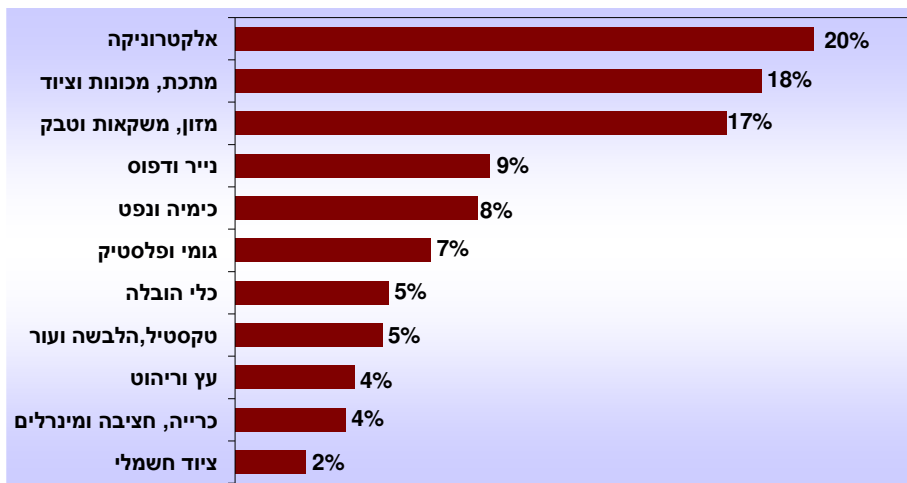
התפלגות מכירות התעשייה לפי ענפים - 2008

התפלגות היצוא התעשייתי לפי ענפים - 2008

התפלגות המועסקים בתעשייה לפי ענפים - 2008

קבוצות ענפי התעשייה

<p>טכנולוגיה מעורבת עילית</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ כימיקלים וזיקוק נפט ■ מכונות וציוד ■ מנועים וציוד חשמלי <p>טכנולוגיה מסורתית</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ מזון, משקאות וטבק ■ טקסטיל והלבשה ■ עור והנעלה ■ נייר ומוצריו ■ דפוס והוצאה לאור ■ עץ ורהיטים 	<p>ענפי טכנולוגיה עילית</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ רכיבים אלקטרוניים ■ ציוד לבקרה ופיקוח וציוד רפואי ומדעי ■ ציוד תקשורת אלקטרוני ■ כלי טייס ■ תרופות <p>טכנולוגיה מעורבת מסורתית</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ כרייה וחציבה ■ מינרלים אל-מתכתיים ■ מוצרי גומי ופלסטיק ■ מתכת בסיסית ומוצרי מתכת ■ תכשיטים וחפצי חן
---	--

היקף התעשייה הישראלית המקומית*

2008 אומדן	2007	
97.5	80.8	מכירות (מיליארדי \$)
40.1	34.3	מזה: יצוא (מיליארדי \$)
362	356	מועסקים (באלפים)
11,000	10,694	שכר (בש"ח)

* הגדרה זו של התעשייה אינה כוללת את פעילות התעשייה הישראלית בחו"ל (קווי ייצור ומועסקים).

פרסומים שוטפים של המחלקה למחקר כלכלי

פרסומי המחלקה מספקים תמונה מקיפה של ההתפתחויות הכלכליות במשק בכלל ובתעשייה בפרט, לרבות התייחסות לענפי התעשייה.

סקירות וניתוחים כלכליים:

- מצב התעשייה - התפתחות התפוקה, התעסוקה והפריזון בתעשייה – פרסום חודשי
- התפתחות היצוא התעשייתי – פרסום חודשי
- מדד תנאי הסחר – פרסום רבעוני
- הסקירה הכלכלית החדשה - אינדיקטורים כלכליים במשק ובתעשייה – פרסום רבעוני
- התפתחות השכר במשק ובתעשייה – פרסום רבעוני
- השקעות התעשייה במכונות ובציוד מיבוא – פרסום רבעוני
- התפתחות יבוא חומרי הגלם לתעשייה – פרסום רבעוני
- קשיים בגיוס עובדים מקצועיים לתעשייה – פרסום רבעוני
- מדד מוביל למצב התעשייה – פרסום רבעוני
- מדד מצב הרוח של התעשיינים – פרסום רבעוני
- מדד החברות הרב-לאומיות – פרסום רבעוני
- ניתוח הדוחות הכספיים של חברות התעשייה הבורסאיות – פרסום דו-שנתי
- סיכום שנה בתעשייה - פרסום שנתי

אומדנים ותחזיות:

- אומדן מאקרו כלכלי לצמיחת המשק בשנה החולפת – פרסום שנתי
- תחזית מאקרו כלכלית לצמיחת המשק בשנה הבאה - פרסום שנתי
- אומדנים כלכליים שנתיים לתעשייה - פרסום שנתי
- תחזית כלכלית להתפתחויות בתעשייה בשנה הבאה - פרסום שנתי

סקרים:

- סקר ציפיות בתעשייה – פרסום רבעוני
- סקר השכר הגדול בתעשייה (בשיתוף חברת פילת) – פרסום שנתי, כרוך בתשלום
- סקרים שוטפים בהתאם להתפתחויות במשק

המעוניינים להצטרף לרשימת התפוצה של אחת מסקירות אלו מוזמנים לפנות לגב' רינת לוי, בטלפון 03-5198807 או במייל: rinat@industry.org.il